

Біополітика
Кафедра філософії та міжнародної комунікації
Гуманітарно-педагогічний факультет

<i>Лектор</i>	Додонова Віра Іванівна
<i>Семестр</i>	3
<i>Освітньо-науковий ступінь</i>	phD доктор філософії
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	5
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	30 (20 год лекцій, 20 год семінарських занять)

Загальний опис дисципліни

Вивчення курсу «Біополітика» є важливою складовою інтелектуального розвитку науковця і сприяє розумінню сутності сучасних політичних проблем та їх впливу на формування світогляду суспільства XXI століття. Цей курс допомагає прояснити роль біологічних чинників у формуванні політичних реалій соціуму. Осмислення та вивчення особливостей формування біополітичних проблем дає можливість зрозуміти причини та закономірності процесів, які визначають принципи взаємодії у міжнародному, міжкультурному політичному дискурсах.

Мета – ознайомлення здобувачів наукового ступеня «доктор філософії» з основними проблемами біополітики.

Теми лекцій.

- Тема 1.** Біополітика: історія становлення та основні напрямки.
- Тема 2.** Політичне як тло функціонування біополітики
- Тема 3.** Концепції біополітики М. Фуко, Дж. Агамбена, А. Негрі.
- Тема 4.** Філософські засади біополітики і природа людини.
- Тема 5.** Соціокультурні і ментальні витоки біополітичних колізій.
- Тема 6.** Етологічний напрямок біополітики.
- Тема 7.** Біополітичні конфлікти сучасності.
- Тема 8.** Політичний потенціал теоретичної біології.
- Тема 9.** Демократія і управлінські технології в контексті біополітики.
- Тема 10.** Трансформація цінностей людства і період та після глобальної пандемії.

Теми семінарських занять:

- Тема 1.** Біополітика: історія становлення та основні напрямки.
- Тема 2.** Політичне як тло функціонування біополітики
- Тема 3.** Концепції біополітики М. Фуко, Дж. Агамбена, А. Негрі.
- Тема 4.** Філософські засади біополітики і природа людини.
- Тема 5.** Соціокультурні і ментальні витоки біополітичних колізій.
- Тема 6.** Етологічний напрямок біополітики.

Тема 7. Біополітичні конфлікти сучасності.

Тема 8. Політичний потенціал теоретичної біології.

Тема 9. Демократія і управлінські технології в контексті біополітики.

Тема 10. Трансформація цінностей людства і період та після глобальної пандемії.

Рекомендована література

Основна:

1. Біоетика: від теорії до практики. Київ : ВД «Авіцена», 2021. 144 с.
2. Василенко И. А. Политическая философия: [учебное пособие для студентов высш. учебн. Заведений, обучающихся по направл. подгот. 030200] / И.А. Василенко. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2010. – 318 с.
3. Воловик В. І. Політична філософія: [навч. посіб. для студ.вищ. навч. закл.] / В.І. Воловик. – Запоріжжя: Просвіта, 2012-183с.
4. Гаєвський Б.А Філософія політики / Б.А. Гаєвський – К.: Вища шк., 2005.
5. Катлубович Т.І. Людина і політика: (навч. посіб.) / Т.І. Катлубович. – К.: Нац. ун-т технологій та дизайну. – К.: КНУДТ, 2012. – 99 с.
6. Основи біоетики і біобезпеки : [посібник] / С. Н. Вадзюк, Н. М. Волкова. – Тернопіль : ТДМУ : Укрмедкнига, 2019. – 128 с.
7. . Л. Кулініченко. Філософсько-світоглядні засади біоетики // Практична філософія. –2001. – №3. – С. 37 - 43.
8. Костючков С. К. Біополітичне підґрунтя філософсько-освітньої концепції в умовах громадянського суспільства: монографія / С. К. Костючков. – Херсон: Айлант, 2015. – 320 с.
9. Костючков С. К. Біофілософія як теоретична і практична основа підвищення рівня ефективності сучасної системи освіти / С. К. Костючков // Гілея. науковий вісник. Збірник наукових праць. – К.: ВІР УАН, 2017. – Вип. 117 (№2). – С. 193-196.
10. Костючков С. К. Пандемія коронавірусної хвороби-2020: біополітична інтерпретація // С. К. Костючков // Актуальні проблеми політики – 2020. – Вип.65. – С. 117-124
11. Олескин А.В. Биополитика/ А. С. Олескин.- М. 2006.-
12. Подмазко Є.А. Загальна теорія політики як метатеорія / Є.А. Подмазко. - Одеса: Друк, 2008. – 220с.
13. Політична філософія: підручник / Є.М. Суліма, М.А. Шепелев, В.В. Кривошеїн, В.Ю. Полянська. – К.: Знання, 2006. – 799 с.
14. Філософія політики: Хрестоматія: У 4 т. / Ред. кол.: Губерський Л.В. (керівник) та ін. – К.: Знання України, 2003. – Т. 1. 364 с., Т. 2. 370 с., Т. 3. 407 с., Т. 4. 429 с.
15. Харченко Ю.В. Політичне в соціокультурній динаміці / Ю.В. Харченко; Нац. Авіац. Ун-т. – Кіровоград: Імекс. – ЛТД, 2015. – 343 с.
16. Шевчук Д. М. Сучасна політична філософія: навчальний посібник / Д.М. Шевчук. – Острог: Видавництво Національного університету “Острозька академія”, 2012. – 347с.

17. Шевчук Д.М. Смысл і межі політичного: філософська інтерпретація / Д.М. Шевчук. – Острог: Вид-во Нац. Ун-ту «Остроз. акад.» 2014. – 373с. Чешко В.Ф. Біоетика і громадянське суспільство // Вісн. НАН України.-2002. -№ 1.- С.43-49.

18. Чешко В.Ф., Кулиниченко В.Л. Наука, этика, политика: Социокультурные аспекты современной генетики. Киев: ПАРАПАН, 2004. 228 с.

19. Чешко В.Ф., Глазко В.И. High Nume (биовласть и биополитика в обществе риска). Учебное пособие. М., 2009. 319 с.

Додаткова

1. Анджей Шахай, Марек Якубовски. Философия политики / А. Шахай, М. Якубовски. – Х.: Изд-во гуманитарный центр, 2011. – 234с.
2. Антология мировой политической мысли. В 5 т. / Нац. обществ.-науч. фонд. Акад. Полит. Наук., Руководитель проекта Г.Ю. Семигин и др.; Ред.-науч. совет: пред. совета Г.Ю.Семигин и др. – М.: Мысль, 1997.
3. Додонова В.І. Політична дискурсологія й проблема відповідальності журналістів за якість інформації / В.І. Додонова // Актуальні проблеми філософії та соціології. Науково-практичний журнал. Випуск 15. – Одеса, 2017.
4. Енциклопедія політичної думки / Пер. з англ. за ред. Наталії Лисюк. – К.:Дух і Літера, 2000. – 467 с.
5. История политических и правовых учений: Древний мир /Отв. ред. В.С. Нерсисянц. – М.: Наука, 1985. – 349 с.
6. Копилов В.О. Влада і знання: генезис ідеї епістемократії/ В.О. Копилов; М-во освіти і науки України, Нац. аерокосмічний ун-т ім. М.Є. Жуковського» Харк. авіац. ін-т».- Х.: НАУ ім. М.Є. Жуковського «ХАІ», 2009. – 511с.
7. Лібералізм: Антологія /Упоряд.: Олег Проценко, Василь Лісовий. – К.: Смолоскип, 2002. – 1126 с.
8. О свободе. Антология мировой либеральной мысли (I половина XX века) Отв. ред. М.А. Абрамов. – М.: Прогресс-Традиция, 2002. – 696 с.
9. Политическое как проблема. Очерки политической философии XX века. – М.: Идея-Пресс, 2009. – С. 7-22.
10. Полуденко С.В. Історіософія та історія теорії політики: авт. підр. / Полуденко С.В. – Слов'янськ: Маторін Б.І., 2013.
11. Файн Р. Фетишизм политики: критический анализ работ Ханны Арендт. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ecsoman.edu.ru/data/708/327/1217/aRENDT.pdf>
12. Філософія політики: Короткий енциклопедичний словник / Ред. кол.: Губерський Л.В. (керівник) та ін. – К.: Знання України, 2002. – 670 с.

Джерела:

1. Арендт Х. Джерела тоталітаризму / Х. Арендт; [пер. з англ.]. – 2-ге вид. – К.: Дух і літера, 2005. – 584 с.

2. Арендт Х. Становище людини. – Львів: Літопис, 1999. – 255 с.
Арон Р. Опій інтелектуалів. – К.: Юніверс, 2006. – 272 с.
3. Бадью А. Можно ли мыслить политику? Краткий курс метаполитики. – М.: Логос, 2005. – 240 с.
4. Баландье Ж. Політична антропологія. – К.: Альтерпрес, 2002. – 252 с.
5. Бард А. Нетократия: Новая правящая элита и жизнь после капитализма / А. Бард, Я. Зодерквист. – Стокгольмская школа экономики в Санкт-Петербурге, 2004. – 252 с.
6. Бауман З. Глобализация. Последствия для человека и общества. – М.: Весь Мир, 2004. – 188 с.
7. Бауман З. Индивидуализированное общество / З. Бауман; [пер. с англ. под ред. В. Л. Иноземцева]. – М.: Логос, 2002. – 390 с.
8. Бек У. Власть и ее оппоненты в эпоху глобализации. Новая всемирно-политическая экономия / У. Бек; [пер. с нем. А. Б. Григорьева, В. Д. Седельника]. – М.: Прогресс-Традиция; Издательский дом “Территория будущего”, 2007. – 464 с.
9. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Д. Белл; [пер. с англ.]. – М.: Academia, 1999. – 956 с.
10. Бергер П. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания / П. Бергер, Т. Лукман. – М.: МФФ; “Academia – Центр”, “Медиум”, 1995. – 323 с.
11. Берлин И. Существует ли еще политическая теория // Берлин И. Подлинная цель познания. Избр. эссе. Пер. с англ. – М.: Канон+, 2002. – С. 81-123.
Берлин И. Философия свободы. Европа. – М.: Новое литературное обозрение, 2001. – 448 с.
12. Бодрийяр Ж. В тени молчаливого большинства, или Конец социального / Ж. Бодрийяр. – Екатеринбург, 2000. – 96 с.
13. Бодрийяр Ж. Символічний обмін і смерть / Ж. Бодрийяр. – Львів: Кальварія, 2004. – 376 с.
14. Бодрийяр Ж. Симулякри і симуляція / Ж. Бодрийяр; [пер. з фр. Вол. Ховхун]. – К.: Видавництво Соломії Павличко “Основи”, 2004. – С. 34–35.
15. Бурдье П. Практический смысл / П. Бурдье. – СПб.; М., 2001. – С. 100–128.
16. Валлерстайн Э. Конец знакомого мира: социология XXI века / Э. Валлерстайн; [пер. с англ. под ред. В. И. Иноземцева]. – М.: Логос, 2003. – 368 с.
17. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство. – Львів: Літопис, 2000. – 318 с.
18. Гірц К. Идеология как культурна система // Гірц К. Интерпретация культур. – К.: Дух і літера, 2001. – С. 227-273.
19. Гнатюк О. Прощання з імперією: Українські дискусії про ідентичність / Оля Гнатюк. – К.: Критика, 2005. – 528с.
20. Горкгаймер М. Критика інструментального розуму. – К.: ППС-

21. Дельоз Ж. Капіталізм і шизофренія: Анти-Едіп / Ж. Дельоз, Ф. Гваттарі. – К. : КАРМЕ-СІНТО, 1996. – 382 с.
22. Жижек С. Дразливий суб'єкт: відсутній центр політичної онтології. – К.: ППС-2002, 2008. – 510 с.
23. Иноземцев В. Л. Расколота цивилизация / В. Л. Иноземцев. – М. : Академия-Наука, 1999. – 724 с.
24. Йоргенсен М., Филлипс Л. Дискурс-анализ. Теория и метод. – Х.: Гуманитарный центр, 2004. – 336 с. Изд.
25. Кара-Мурза С. Г. Манипуляция сознанием / С. Г. Кара-Мурза. – К. : Оріяни, 2000. – 448 с.
26. Кассирер Э. Техника современных политических мифов // Политология: хрестоматия. – М.: Гардарики, 2000. – С. 578-586.
27. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М. Кастельс; [пер. с англ. под научн. ред. О. И. Шкаратана]. – М. : ГУ-ВШЭ, 2000. – 608 с.
28. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна: Трактат о знании / Ж.-Ф. Лиотар; [пер. с фр. Н.А.Шматко]. – М.: Институт экспериментальной социологии; СПб. : Алетейа, 1998. – 160 с.
29. Макінтайр Е. Після чесноти : дослідження з теорії моралі : [пер. з англ.] / Е. Макінтайр. – К. : Дух і література, 2002. – 438 с.
30. Мангейм К. Диагноз нашего времени / К. Мангейм; [Пер. с нем. и англ.]. – М. : Юрист, 1994. – 700с.
31. Оукшот М. Рационализм в политике // Оукшот М. Рационализм в политике и другие статьи. – М.: Идея-Пресс, 2002. – С. 7-37.
32. Оукшот М. Что значит быть консерватором // Оукшот М. Рационализм в политике и другие статьи. – М.: Идея-Пресс, 2002. – С. 65-90.
33. Поппер К. Р. Відкрите суспільство та його вороги / Карл Раймунд Поппер; [пер. з англ. О. Коваленко]. – К. : Основи, 1994.
34. Рікер П. Идеология та утопія / Поль Рікер; [пер. з англ.]. – К. : ДУХ І ЛІТЕРА, 2005. – 386 с.
35. Ролз Дж. Теорія справедливості / Дж.Ролз; [пер. з англ. О.Мокровольский]. – К. : Вид-во Соломії Павличко „Основи”, 2001. – 882 с.
36. Тейлор Ч. Мультикультуралізм і „політика визнання”. – К.: Альтерпрес, 2004. – 172 с.
37. Тоффлер О. Третья волна / О. Тоффлер; [пер. с англ.]. – М. : ООО Фирма “Издательство АСТ”, 1999. – 784 с.
38. Уолцер М. Про толерантність. – Харків: Видавнича група «РА-Каравела», 2003. – 148 с.
39. Фридмен М., Хайек Ф. О свободе. – М.: Социум, Три квадрата, 2003. – 182с.
40. Фуко М. Интеллектуалы и власть: Избранные политические статьи, выступления и интервью / М. Фуко. – М. : Праксис, 2002. – 384 с.
41. Фукуяма Ф. Конец истории и последний человек / Ф. Фукуяма;

[пер. с англ. М. Б. Левина]. – М. : ООО “Изд-во АСТ” ; ЗАО НПП “Ермак”, 2005. – 588 с.

42. Фукуяма Ф. Сильное государство: Управление и мировой порядок в XXI веке / Ф. Фукуяма; [пер. с англ.]. – М. : АСТ : АСТ Москва : Хранитель, 2006. – 220 с.

43. Фурс В. Философия незавершенного модерна Юргена Хабермаса. – Мн.: ЗАО «Экономпресс», 2000. – 224 с.

44. Хабермас Ю. Расколотый Запад / Юрген Хабермас; [пер. с нем.] – М. : Изд-во “Весь Мир”, 2008. – 192 с.

45. Хайек Ф. Право, законодательство и свобода: современное понимание либеральных принципов справедливости и политики. – М.: ИРИСЭН, 2006. – 644 с.

46. Хардт М., Негри А. Империя. – М.: Праксис, 2004. – 440 с.

47. Хардт М., Негри А. Множество: война и демократия в эпоху империи. – М.: Культурная революция, 2006. – 559 с.

48. Хоркхаймер М., Адорно Т. Диалектика Просвещения. Философские фрагменты. – М.-СПб.: Медиум, Ювента, 1997. – 312 с.

49. Черепанин В. Альтерглобалісти: спротив системі // Критика. – 2003. – Число 6. – С. 11-14.

50. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса. Дис. на соиск. уч. ст. доктора филолог. наук. – Волгоград, 2000. – 433 с.

51. Шмитт К. Духовно-историческое положение парламентаризма // Шмитт К. Политическая теология. Сборник. – М.: Канон-пресс-Ц, 2000. – С. 155-256.

52. Шмитт К. Политическая теология // Шмитт К. Политическая теология. Сборник. – М.: Канон-пресс-Ц, 2000. – С. 7-98.

53. Штраус Л. Что такое политическая философия // Штраус Л. Введение в политическую философию. – М.: Логос, Праксис, 2000. – С. 9-50.

54. Штромайер Г. Політика і мас-медіа. – К.: КМ-Академія, 2008. – 303 с.

Интернет-ресурсы

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua>

Національна парламентська бібліотека України <http://www.nplu.org/>
Державна наукова установа «Книжкова палата України ім. Івана Федорова»
<http://www.ukrbook.net>

Одеська національна наукова бібліотека ім. М. Горького
<http://www.odnb.odessa.ua/>

Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
<http://korolenko.kharkov.com>

Бібліотека Гумер.
https://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/index_philos.php

Список рекомендованої літератури: